

ВПЛИВ ВІЙНИ З РФ НА СТАН ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ЗАКАРПАТТЯ

Геннадій СЛАБКИЙ
*доктор медичних наук, професор,
завідувач кафедри наук про здоров'я,*
Вікторія МИРОНЮК
аспірант за спеціальністю 22. Медицина
Вікторія ЧІРПАК
*магістр громадського здоров'я
ДВНЗ «УжНУ»*

Вступ. Збройні конфлікти та пов'язані з ними примусове переміщення людей та безробіття призводять до психосоціального виснаження та високого рівня розладів психіки і поведінки у населення, яке постраждало внаслідок воєнного конфлікту [1,2].

В умовах війни України із рф відмічається зростання тягаря внаслідок у населення розладів психіки і поведінки [3,4]. При цьому умови кожної війни призводять і до значного зростання вживання психоактивних речовин [5,6].

Негативним наслідком війни є розвиток посттравматичних стресових розладів. При цьому вагомий внесок у високі показники посттравматичних стресових розладів роблять неодноразова кількість вимушеної зміни місця проживання та страждання від різноманітних звуків війни [7,8].

Розлади психіки займають особливе місце при воєнних діях так як вони одночасно виникають у значної кількості людей. Необхідно зазначити, що значна кількість людей перебуває у постійному стані тривоги за себе, своїх дітей та родичів, що негативно впливає на стан їх психічного здоров'я [9,10].

Мета. Дослідити вплив війни з рф на стан психічного здоров'я населення Закарпаття та визначити місце громадського здоров'я в його збереженні.

Матеріали та методи. *Матеріали дослідження:* дані наукових інформаційних джерел та результати соціологічного дослідження, яким охоплено 50 респондентів. В ході проведення дослідження було забезпечено збереження конфіденційності інформації про респондентів. Участь у

дослідженні була добровільною. *Методи дослідження:* біблеосемантичний, соціологічний, медико-статистичний та структурно-логічного аналізу.

Результати.

В табл. наведено результати соціологічного дослідження щодо впливу війни з рф на стан психічного здоров'я опитаних.

Таблиця

Вплив війни з рф на стан психічного здоров'я населення

Характеристика	абс	%
Часте безсоння	41	82,0
Високий рівень дратівливості	40	80,0
Високий рівень агресії	15	30,0
Високий рівень неоясненої тривоги	19	38,0
Не бажання спілкуватися, навіть з близькими людьми	21	42,0
Постійна апатія	34	68,0
Страх телефонних зв'язків	22	44,0
Постійний страх втратити житло	8	16,0
Постійний страх втрати роботи (особи працездатного віку)	12	24,0
Постійний страх за життя близьких людей	38	76,0
Постійний страх за особисте життя	32	46,3
Страх можливого голоду	23	46,0
Невпевненість в найближчому майбутньому	33	66,0
Байдужість до свого зовнішнього вигляду	27	54,0
Відчуття повної зневіри	19	38,0
Не бажання жити	17	34,0
Підвищене бажання приймати алкогольні напої	29	58,0
Бажання постійно приймати заспокійливі засоби	36	72,0

Проведений аналіз наведених в табл. даних соціологічного дослідження вказує на високий рівень негативного впливу війни на стан психічного здоров'я опитаного населення. Основним із них є життя в постійному страсі. Це призводить до ментального виснаження та втрати віри в майбутнє комфортне життя. Результатом ментального виснаження є виский рівень підвищеного бажання приймати алкогольні напої (58,0%) та саморуйнівної поведінки (34,0%).

Концептуально задача системи громадського здоров'я полягає в забезпеченні населення, особливо вразлив груп, психологічною підтримкою, яку воно може отримати в плановому порядку та цілодобово в критичних станах.

Висновки. Війна з РФ негативно впливає на стан психічного здоров'я населення Закарпаття, що призводить до його ментального виснаження і потребує створення в рамках системи громадського здоров'я ефективної доступної цілодобової психологічної підтримки.

Список літератури

1. Roberts B., Fuhr D.C. (2019) Scaling up mental health interventions in conflict zones. *The Lancet Public Health*, 4(10): e489–e490.

2. Pinchuk I.Ia., Tabachnikov S.I., Chaban O.S. (2015) Diahnostyka ta korektsiia psykhoфизиологичных та психических porushen zdorovia v pisliastresovyi period. *Ukr. NDI sots. i sud. psykhiiatrii ta narkolohii MOZ Ukrainy, DP Ukr. NDI medytsyny transp. M-va okhorony zdorovia Ukrainy. Odesa, Feniks, 109s.*

3. Türközer H.B., Öngür D. (2020) A projection for psychiatry in the post-COVID-19era: potential trends, challenges, and directions. *Mol. Psychiatry*, 25(10): 2214–2219.

4. Demianenko B.L., Demianenko V.M. (2020) Sotsialno-stresovi rozlady u konteksti natsionalnoi bezpeky Ukrainy. *Dombrovska Ya.M.; Br. DU*

5. Bainbridge J., Carrizales T. (2017) Global homelessness in a post-recession world. *J. Public Manag. Soc. Policy*, 24: 6.

6. Katikireddi S.V., Niedzwiedz C.L., Popham F. (2012) Trends in population mental health before and after the 2008 recession: a repeat cross-sectional analysis of the 1991–2010 health surveys of England. *BMJ Open.*, 2: e001790.

7. Kakaje A., Al Zohbi R., Hosam Aldeen O. et al. (2021) Mental disorder and PTSD in Syria during wartime: a nationwide crisis. *BMC Psychiatry* 21: 2. doi.org/10.1186/s12888-020-03002-3.

8. Priebe S., Giacco D., El-Nagib R. (2016) WHO Health Evidence Network Synthesis Report 47: Public Health Aspects of Mental Health Among Migrants and Refugees: A Review of the Evidence on Mental Health Care for Refugees, Asylum

Seekers and Irregular Migrants in the WHO European Region (HEN Report).
Copenhagen: WHO

9. Markova M.V., Markov A.R. (2019) Medyko-psykholohichni determinanty informatsiino-psykholohichnoi bezpeky tsyvilnoho naseleattia (monohrafiia). Kharkiv, «Drukarnia Madryd», 248 s.

10. Maruta N.O., Markova M.V. (2015) Informatsiino-psykholohichna viina yak novyi vyklyk suchasnosti: stan problemy ta napriamky yii podolannia. Ukr. visn. psykhonevrol., 23, vyp. 3(84): 21–28